

Załącznik nr 1 do Uchwały
Nr IV / 20/07 r.
Rady Gminy
w Brudzeniu Dużym
z dnia 08 marca 2007 r.

GMINA BRUDZEŃ DUŻY

GMINNY SYSTEM PROFILAKTYKI I OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ NA LATA 2007 – 2013

Wstęp

Ustawa o samorządzie gminnym stanowi, że gmina realizuje określone zadania publiczne w tym zadania z zakresu pomocy społecznej. Opieka nad dzieckiem i rodziną stała się integralną częścią szerokiego systemu pomocy społecznej, w którym do gminy należy zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodzin i dzieci zamieszkujących na jej terenie.

Rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowawczym dla dziecka w każdym okresie jego rozwoju. Dlatego należy przede wszystkim wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Wsparcie rodzina powinna otrzymać od instytucji publicznych i organizacji pozarządowych działających w lokalnym środowisku. Pomoc rodzinie powinna wyprzedzać pomoc samemu dziecku i powinna być skoordynowana tak, aby kompleksowo zabezpieczać jej potrzeby.

Aby móc kompleksowo zabezpieczać rodziny należy stworzyć lokalny system pomocy dziecku i rodzinie. Zadania takie nakłada na gminę art.17 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. nr 64 poz. 593 z późn. zm.), do których należy:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem polityki prorodzinnej,
- udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej potrzebującym rodzinom z terenu gminy,
- zapewnienie pomocy w postaci pracy socjalnej świadczonej przez pracowników socjalnych, dożywianie dzieci,
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania,
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- sprawianie pogrzebu,
- prowadzenie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Podjęmowane działania powinny mieć na celu wsparcie i umożliwienie przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych wykraczających poza własne możliwości rodziny, bądź w sytuacjach koniecznych zapewnienie dziecku opieki i wychowania poza rodziną biologiczną.

Realizatorem ustawowych zadań gminy jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracujący z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, kościołem, szkołami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. To ośrodek pomocy społecznej ma ustawowy obowiązek prowadzenia działań profilaktycznych wobec rodziny niewydolnej społecznie. Pomoc powinna służyć odbudowie i podtrzymaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych poprzez:

- Wzmocnienie i wyzwalamie zasobów tkwiących w rodzinach;
- Wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo-wychowawczych;
- Poprawę bezpieczeństwa socjalnego rodzin;
- Poprawę jakości życia rodzin zagrożonych ubóstwem i innymi problemami społecznymi.

1. Cel programu

Głównym celem programu jest budowa zintegrowanego systemu wsparcia dzieci i rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich zadań i ról społecznych takich jak: właściwej opieki i wychowania, zapewnienia edukacji oraz pomocy w usamodzielnieniu. Pomoc nakierowana jest na wsparcie rodziny w budowaniu prawidłowych relacji, właściwym wypełnianiu ról społecznych oraz zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży.

Program uwzględnia uwarunkowania gminy Brudzeń Duży i rozwiązania wynikające w tym zakresie. Zapisane do realizacji zadania ukierunkowane są na wsparcie rodzin w środowisku lokalnym oraz pomoc w postaci wsparcia instytucjonalnego.

Program nawiązuje do „Powiatowego Programu Pomocy Dziecku i Rodzinie na lata 2005 – 2010”, uchwała Rady Powiatu w Płocku Nr 214/XXV z dnia 29 czerwca 2005 r. oraz „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brudzeń Duży na lata 2006-2016 przyjętego Uchwałą Rady Gminy z dnia 27 października 2006 r.

Cel strategiczny: **Opieka nad dzieckiem i rodziną**

Miejsce realizacji Programu: obszar Gminy Brudzeń Duży

Czas realizacji Programu: 2007 rok do 2013 rok

Adresaci programu:

- dzieci z rodzin dysfunkcyjnych;
- rodziny niewydolne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełne lub wielodzietne;
- rodziny ubogie i zagrożone ubóstwem;
- rodziny zastępcze z terenu gminy Brudzeń Duży;
- wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych z terenu gminy.

Koordynator programu:

Samorząd Gminy Brudzeń Duży - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Partnerzy:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej.
- placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- poradnie psychologiczno-pedagogiczne,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- jednostki systemu edukacji – szkoły,
- ośrodek zdrowia,
- Posterunek Policji w Brudzeniu Dużym,
- kluby sportowe działające na terenie gminy,
- parafie kościelne,
- Sąd Rejonowy i zespół kuratorów sądowych,
- Prokuratura Rejonowa w Płocku
- organizacje pozarządowe.

Źródła finansowania programu:

- środki budżetu gminy Brudzeń Duży,
- środki pozyskane z innych źródeł.

2. Diagnoza społeczna

Na koniec 2006 roku gminę Brudzeń Duży zamieszkiwało 7 869 mieszkańców i liczba ta w niewielkim stopniu systematycznie wzrasta. Liczba dzieci i młodzieży w wieku od 0 do 18 lat wynosiła 1 988 osób, co stanowi około $\frac{1}{4}$ mieszkańców gminy. Wychowują się oni w około 1 350 rodzinach.

W 2006 roku z pomocy społecznej w różnej formie na terenie gminy skorzystało 1 412 osób, to jest około 18% ogółu mieszkańców, skupionych w 395 rodzinach.

Tabela nr 1. Typy rodzin objętych pomocą GOPSu w 2006 r.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ogółem rodzin w tym:	395	1 412
o liczbie osób 1	81	81
o liczbie osób 2	53	106
o liczbie osób 3	65	195
o liczbie osób 4	77	308
o liczbie osób 5	52	280
o liczbie osób 6 i więcej	67	462
w tym rodziny z dziećmi ogółem	298	1400
o liczbie dzieci 1	89	267
o liczbie dzieci 2	79	349
o liczbie dzieci 3	40	221
o liczbie dzieci 4	26	167
o liczbie dzieci 5	14	70
o liczbie dzieci 6	29	174
o liczbie dzieci 7 i więcej	21	152
w tym rodziny niepełne ogółem	59	180
o liczbie dzieci 1	29	59
o liczbie dzieci 2	12	35
o liczbie dzieci 3	10	38
o liczbie dzieci 4 i więcej	8	48

Tabela nr 2. Powody przyznania pomocy rodzinom w 2006 roku.

Powód trudnej sytuacji życiowej rodziny	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
ubóstwo	799	2 550
bezdomność	5	15
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym;	3	16
- wielodzietność	2	12

bezrobocie	269	1 001
niepełnosprawność	99	327
Długotrwała lub ciężka choroba	130	381
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wych. i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem w tym:	100	527
- rodziny niepełne	44	161
- rodziny wielodzietne	59	390
Przemoc w rodzinie	1	3
Alkoholizm	13	44
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	18
Zdarzenie losowe	3	10

Tabela nr 3. Liczba rodzin zastępczych i liczba umieszczonych w nich dzieci na terenie gminy Brudzeń Duży.

Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci	Liczba wychowanków kontynuujących naukę z:		
		Rodzin zastępczych	Placówek opiekuńczo-wychowawczych	ogółem
7	9	2	2	4

Na terenie gminy Brudzeń Duży funkcjonuje 7 rodzin zastępczych w których wychowuje się 9 dzieci. Natomiast w placówkach opiekuńczo-wychowawczych znajdujących się poza terenem gminy przebywa 6 dzieci.

4. Założenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną

- Rodzina jest podstawową i naturalną komórką społeczną.
- Podmiotowość rodziny oraz ochrona praw dziecka i rodziny.
- Eliminowanie czynników sprzyjających wykluczeniu społecznemu rodzin.
- Przeciwdziałanie przemocy, wykołajeniu i przestępczości dzieci i rodzin.
- Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej.
- Tworzenie infrastruktury instytucjonalno-organizacyjnej i finansowej wspomagającej prawidłowe funkcjonowanie rodziny.

5. Działania programu opieki nad dzieckiem i rodziną

Cel 1. Wspieranie naturalnych rodzin z dziećmi mieszkających na terenie gminy poprzez oddziaływanie wielodyscyplinarne.

Lp.	Zadania	Realizatorzy
1.	Wspieranie rodzin poprzez pracownika socjalnego GOPS we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi poprzez:	Odpowiedzialni: Samorząd gminy Ośrodek pomocy społecznej Partnerzy:

	- prowadzenie pracy socjalnej z rodziną we współpracy z pedagogiem szkolnym; - pomoc rzeczowa i finansowa, - pobudzanie do podejmowania przez nich aktywności społecznej i działań samopomocowych, - prowadzenie i rozwój infrastruktury socjalnej wsparcia dziennego oraz mieszkań chronionych.	Szkoły Parafie Organizacje pozarządowe
2.	Wczesna interwencja i wsparcie rodzin z dziećmi, dziećmi specjalnej troski oraz rodzin w różny sposób obciążonych dysfunkcjami np: niepełnosprawnością, chorobą alkoholową.	Odpowiedzialni: Ośrodek pomocy społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Partnerzy: Szkoły Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Poradnie ds. leczenia uzależnień Kuratorzy sądowi Ośrodek zdrowia
3.	Udzielanie kompleksowej pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych oraz prowadzenie działalności profilaktycznej i doradczej.	Odpowiedzialni: Szkoły poprzez pedagogów szkolnych Poradnie psychologiczno- pedagogiczne Partnerzy: Ośrodek pomocy społecznej Policja
4.	Zapewnienie tymczasowego schronienia osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji kryzysowej, w tym ofiarom przemocy – w celu zapobiegania powstawaniu lub pogłębianiu się zaistniałych dysfunkcji.	Odpowiedzialni: Samorząd gminny Ośrodek pomocy społecznej Partnerzy: Policja Organizacje pozarządowe Sąd i Kuratorzy sądowi
5.	Organizacja i koordynacja dożywiania dzieci i młodzieży z terenu gminy uczącej się w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w dniach zajęć szkolnych.	Odpowiedzialni: Samorząd gminny Ośrodek pomocy społecznej Partnerzy: Szkoły
6.	Umożliwienie dzieciom i młodzieży z rodzin najuboższych wyposażenia w podręczniki i przybory szkolne oraz udziału w wypoczynku śródrocznym (pomoc w opłaceniu „zielonych szkół”), bezpłatnych koloniach.	Odpowiedzialni: Samorząd gminy Szkoły Partnerzy: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Ośrodek pomocy społecznej Biuro obsługi szkół
7.	Zapewnienie usług opiekuńczych osobom	Odpowiedzialni:

	wymagającym pomocy w wykonywaniu codziennych czynności oraz pielęgnacji.	Ośrodek pomocy społecznej Partnerzy: Ośrodek zdrowia
8.	Współpraca z sektorem pozarządowym – tj. organizacjami społecznymi, kościołami, stowarzyszeniami w działaniach wspierających rodzinę.	Odpowiedzialni: Ośrodek pomocy społecznej Samorząd gminy Partnerzy: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Szkoly Kluby sportowe

Cel 2. Rozwój form rodzicielstwa zastępczego.

Lp.	Zadania	Realizatorzy
1.	Prowadzenie szerokiej akcji informacyjnej na terenie gminy o formach rodzicielstwa zastępczego z uwzględnieniem nowych zawodowych form rodzin zastępczych nie spokrewnionych z dzieckiem. Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat opieki zastępczej i uświadomienie, że przyjęcie dziecka do rodziny zastępczej nie powoduje powstania więzi rodzinno-prawnych jak w przypadku adopcji.	Odpowiedzialni: Ośrodek pomocy społecznej Partnerzy: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Samorząd gminy Samorząd powiatu Organizacje pozarządowe
2.	Prowadzenie działań na terenie gminy celem pozyskania kandydatów na rodziny zastępcze niespokrewnione z dzieckiem jako nadrzędna forma w stosunku do placówek opiekuńczo-wychowawczych.	Odpowiedzialni: Ośrodek pomocy społecznej Partnerzy: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
3.	Wspieranie rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie gminy w wypełnianiu ich funkcji wychowawczej i opiekuńczej.	Odpowiedzialni: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Ośrodek pomocy społecznej Partnerzy: Szkoly Parafie
4.	Wyrównywanie szans wchodzenia w dorosłe życie usamodzielnionym wychowankom z terenu gminy – pomoc w podjęciu zatrudnienia, uzyskaniu mieszkania i integracji ze środowiskiem.	Odpowiedzialni: Samorząd gminy Ośrodek pomocy społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Partnerzy: Powiatowy Urząd Pracy Podmioty gospodarcze Organizacje pozarządowe

Cel 3. Osiągnięcie docelowego gminnego modelu instytucjonalnych form pomocy społecznej realizujących zadania na rzecz dziecka i rodziny.

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji
1.	Zorganizowanie i prowadzenie dziennego ośrodka wsparcia dla dzieci w wieku od 7 do 16 lat w formie świetlicy środowiskowej.	Odpowiedzialni: Samorząd gminy Ośrodek pomocy społecznej Partnerzy: Szkoły Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Parafia	2009-2013
2.	Utworzenie i prowadzenie mieszkania chronionego dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych z terenu gminy pozbawionych możliwości powrotu do miejsca zamieszkania	Odpowiedzialni: Samorząd gminy Ośrodek pomocy Społecznej Partnerzy: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	2010-2013

Podsumowanie

Powodzenie w realizacji Programu zależeć będzie od ścisłej współpracy i zaangażowania poszczególnych podmiotów. Jedynie współpraca i sprawny przepływ informacji między nimi mogą zapobiegać pogłębianiu się różnego rodzaju patologii w środowisku rodzinnym oraz stanowić podstawę do kompleksowej i skutecznej pomocy świadczonej na rzecz dzieci i rodzin.

Program ten jest dokumentem otwartym, może podlegać okresowym weryfikacjom w zależności od potrzeb wymogów prawa i powstawania nowych podmiotów na terenie gminy.